

Animalia ► Mollusca (fylum) ► Gastropoda (klasse) ► Neritimorpha (subklasse)

NERITIMORPHA - NERIETEN

JEROEN GOUD & A.J. (TON) DE WINTER

NEDERLAND 1 gevestigd

WERELD ca. 1500 beschreven

Nerieten hebben een stevige, meestal gewonden schelp en een opvallend verkalkt operculum, veelal met een of meer uitsteeksels (apophysen). Soms is de schelp echter napvormig (bij *Septaria*) en er is zelfs een 'naaktslak' bekend. De schelp varieert in grootte van minder dan 1 mm (*Georissa*) tot enkele centimeters. Nerieten leven in zout, brak en zoet water en ook op het land.

Cyclus

De zoetwaterneriet *Theodoxus fluviatilis* zet eikapsels gedurende het zomerhalfjaar af op harde substraten. De vroeg in het jaar geboren dieren kunnen zich hetzelfde jaar weer voortplanten. De dieren worden doorgaans twee jaar oud (GITTENBERGER ET AL. 1998, 2004).

Ecologie

Nerieten zijn over het algemeen grazers van algen, kiezelwieren en detritus (LINDBERG 2008).

Diversiteit

Wereldwijd zijn er ongeveer 1500 soorten beschreven (T. Eichhorst pers. med.). In Nederland komt slechts één soort voor: de zoetwaterneriet *Theodoxus fluviatilis*.

Voorkomen

Nerieten leven vooral in zee, maar ook in zoet water en sommige soorten pendelen zelfs heen en weer tussen de verschillende watertypen. Enkele groepen leven op het land (*Hydrocena*, *Georissa* en de tropische familie Helicinidae). *Theodoxus fluviatilis* komt in de westelijke helft van Nederland voor, in zoet water en soms in brak water. Deze soort lijkt achteruit te gaan en staat als kwetsbaar op de Rode Lijst (DE BRUYNE ET AL. 2003).

Determinatie

GITTENBERGER ET AL. 1998, 2004.

Animalia ► Mollusca (fylum) ► Gastropoda (klasse) ► Caenogastropoda (subklasse)

CAENOCASTROPODA - NIEUWE SLAKKEN

JEROEN GOUD & A.J. (TON) DE WINTER

NEDERLAND 47 gevestigd (waarvan 6 exoten)

WERELD ca. 50.000 beschreven

De Caenogastropoda bestaan uit een groot aantal, morfologisch en ecologisch zeer uiteenlopende soorten. Momenteel wordt de groep opgesplitst in de clades Architaenioglossa (Ampullarioidea, Cyclophoroidea en Viviparoidea), de Sorbeoconcha (Cerithioidea en Campaniloidea) en Hypsogastropoda (Littorinimorpha, Ptenoglossa en Neogastropoda) (BOUCHET & ROCROI 2005). Specifiek voor Caenogastropoda is het bezit van een enkele hartkamer en een enkelvoudige kieuw. De adulte schelp van verreweg de meeste soorten kan afgesloten worden met een plaatje dat aan de voet vastzit (operculum). Caenogastropoda leven hoofdzakelijk in zee, maar er zijn duizenden vertegenwoordigers op het land en in het zoete water.

Cyclus

De dieren zijn van gescheiden geslacht. De bevruchting is inwendig; eieren zijn verpakt in eikapsels. De vroege ontwikkeling vindt plaats in het ei, waarna het larvestadium, althans van de mariene soorten, als planktonische veliger wordt doorgemaakt.

Ecologie

Caenogastropoda zijn, al naar gelang de subgroep, eters van plantaardig voedsel of vleeseters. Veel 'hogere' mariene soorten (Neogastropoda) zijn uitgesproken predatoren.

Diversiteit

Wereldwijd zijn er ongeveer 50.000 soorten beschreven. In Nederland zijn er 47 gevestigde soorten, waaronder ten minste zes exoten.

Voorkomen

Van de in Nederland gevestigde soorten leven er slechts drie op het land: *Pomatias elegans*, *Acicula fusca* en *Platyla polita*. Deze soorten zijn beperkt tot Zuid-Limburg. In zoet water komen 14 soorten voor en in zee leven 30 soorten. Twee soorten (vliezige drijfhoren *Rissoa membranacea* en scheefhoren *Lacuna vincta*) zijn met zekerheid uitgestorven door het verdwijnen van de zeegrasvelden in de Waddenzee. De laatste populatie van de vliezige drijfhoren in het brakke binnenwater De Bol op Texel (NH), is met het zeegras *Zostera* ook daar verdwenen (CADÉE & REYDON 1998). Andere zeelakken als purperslak *Nucella lapillus* en wulk *Buccinum undatum* zijn sterk achteruitgegaan door giftige organotin-verbindingen (zoals tributyltin) in verf voor schepen, maar nemen thans weer toe. Dit middel leidt tot

▼
Witte wenteltrapje
Epitonium clathratulum

